



Kartläggning av arbetet med lärande för hållbar utveckling

Det här är ett utdrag ur ett kartlägningsverktyg av arbetet med lärande för hållbar utveckling riktat till pedagoger (den finns också tillgänglig i en version för skolledare). Den som vill arbeta med verktyget bör kontakta en regionansvarig för Den globala skolan (www.denglobalaskolan.se).

Bakgrund

Verktyget för kartläggning, för såväl pedagoger som skolledare, syftar till att:

- ge underlag för diskussion kring innebörden av begreppet lärande för hållbar utveckling (LHU), Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling och hur de synliggörs i verksamheten.
- stärka den egna verksamhetens medvetenhet och måluppfyllelse när det gäller LHU, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.
- ge en bild av utvecklingsområden för enheten i syfte att anpassa kompetensutveckling och initiera aktiva åtgärder inom förbättringsområden.
- stärka likvärdigheten när det gäller LHU och arbetet med Agenda 2030 och de globala målen i kommunens alla skolor och förskolor.

Specifikt för skolledare syftar verktyget till att:

- synliggöra skolledarens specifika roll i arbetet med LHU.
- medvetandegöra olika aspekter av skolorganisation som kan stödja ett LHU-arbete.
- öka förståelsen för hur lärande för hållbar utveckling kan bidra till utbildningens generella kvalitet.

Syften och mål för LHU finns beskrivet i såväl Gy11, Lgr11 som Lpfö 18 och Global Action Program, Unescos ramverk ESD for 2030 som beslutades 2019.

Lärande för hållbar utveckling

LHU handlar om ett förhållningssätt där barn, elever och lärare genom olika metoder och verktyg får förutsättningar att göra medvetna, aktiva och ansvarstagande val för en hållbar framtid. Definitionen av vad LHU innebär är hämtad från Skolverkets modul för LHU (2019) och Unescos ramverk för LHU, "ESD for 2030".

Enligt Skolverket karakteriseras lärande för hållbar utveckling av:

- demokratiska arbetsätt

- delaktighet och inflytande
- kritiska förhållningssätt
- reflektion kring värdegrunder
- lokala och globala perspektiv
- ämnesövergripande samarbeten
- en mångfald av pedagogiska metoder

Utöver definitionen ovan betonar Unesco att lärande för hållbar utveckling bör:

- vara handlingsinriktat
- bidra till hållbar samhällsförändring
- ske i global och lokal samverkan
- tillvarata olika lärmiljöer, digitala såväl som fysiska.

Denna enkät är framtagen av forskare vid Umeå universitet i samarbete med Den globala skolan utifrån ett verktyg för självskattning från Umeå kommun.

Frågorna som följer besvaras av pedagoger.

Individuell nivå

1. Varför?

Ange i vilken grad du tycker att följande påståenden stämmer (stämmer mycket dåligt, stämmer ganska dåligt, stämmer ganska bra, stämmer mycket bra, vet inte):

- 1.1 Jag har god kunskap om vilka syften och mål det finns för LHU.
- 1.2 Jag arbetar med LHU därför att det står i läroplanens mål. (Lpfö 18/Lgr11/Gy11)
- 1.3 Jag arbetar med LHU därför att det finns uppsatta mål för arbetet i min kommun.
- 1.4 Jag arbetar med LHU för att det är ett globalt uppdrag från Unesco.
- 1.5 Jag arbetar med LHU därför att jag själv tycker att det är viktigt.
- 1.6 Jag tycker att förskolan, fritidshemmet och skolan har en viktig roll i samhällets arbete för en hållbar utveckling.
- 1.7 Jag prioriterar arbetet med LHU som en integrerad del av min undervisning och verksamhet.
- 1.8 Jag har behov av att lära mig mera om syften och mål med LHU i min verksamhet.

2. Vad?

Vilket innehåll, kopplat till de olika perspektiven ekologisk, ekonomisk och social hållbar utveckling och eventuellt De globala målen, uppmärksammas i ert arbete med lärande för hållbar utveckling?

Ange i vilken grad du tycker att följande påståenden stämmer (stämmer mycket dåligt, stämmer ganska dåligt, stämmer ganska bra, stämmer mycket bra, vet inte):

- 2.1 Jag har god egen kunskap om innehållet i de globala målen för hållbar utveckling.
- 2.2 LHU utgör regelbundet innehåll i min undervisning.
- 2.3 Jag arbetar med LHU, det ekologiska perspektivet.
- 2.4 Jag arbetar med LHU, det ekonomiska perspektivet.
- 2.5 Jag arbetar med LHU, det sociala perspektivet.
- 2.6 Jag behöver mer kunskap om LHU.

3. Hur?

LHU handlar om ett förhållningssätt, där barn, elever och lärare genom olika metoder och verktyg ges förutsättningar att göra medvetna, aktiva och ansvarstagande val för en hållbar framtid.

Undervisningsformer

Ange i vilken grad du tycker att följande påståenden stämmer (stämmer mycket dåligt, stämmer ganska dåligt, stämmer ganska bra, stämmer mycket bra, vet inte):

- 3.1 Jag har god kunskap om hur undervisning för hållbar utveckling bör genomföras.
- 3.2 Jag har goda färdigheter i att praktiskt genomföra undervisning för lärande för hållbar utveckling.
- 3.3 I min undervisning har jag möjlighet att använda demokratiska arbetssätt. Jag har god kunskap om hur man kan leda och organisera LHU.
- 3.4 I min undervisning brukar jag arbetamed kritiska förhållningssätt.
- 3.5 I min undervisning försöker jag visa på både lokala och globala perspektiv i olika hållbarhetsfrågor.
- 3.6 I min undervisning försöker jag ge möjlighet till reflektion kring värdegrundsfrågor.
- 3.7 I min undervisning arbetar jag ämnesövergripande.
- 3.8 I min undervisning använder jag många olika pedagogiska metoder.
- 3.9 I min undervisning använder jag mig av digitala lärmiljöer.
- 3.10 I min undervisning använder jag lärmiljöer utomhus i naturen.
- 3.11 I min undervisning använder jag lärmiljöer i närsamhället.
- 3.12 I min verksamhet ges alla barn och elever möjlighet att delta.
- 3.13 I vårt arbete ges barn och elever inflytande att påverka och agera utifrån egna förslag.
- 3.14 I vårt arbete försöker vi omsätta ord till konkreta handlingar för en hållbar samhällsförändring.
- 3.15 Jag behöver mer kompetens i hur man undervisar om och för en hållbar utveckling.

Dina behov av kompetensutveckling

- 3.16 Beskriv inom vilken aspekt av LHU du eventuellt behöver kompetensutveckling kopplat till syften och mål, innehåll/globala mål, eller undervisningsformer.

Organisatorisk nivå

4. Pedagogisk helhetsidé

Ange i vilken grad du tycker att följande påståenden stämmer för in skola/förskola (stämmer mycket dåligt, stämmer ganska dåligt, stämmer ganska bra, stämmer mycket bra, vet inte):

- 4.1 Vi har gemensamt diskuterat uppdrag, mål och syften för LHU-arbetet.
- 4.2 Vi har en uttalad gemensam förståelse för det övergripande syftet med LHU.
- 4.3 Vårt LHU-arbete är grundat i de olika utbildningsuppdragen.
- 4.4 Vi har gemensamt uppmärksammat de globala målen i relation till vårt LHU-arbete.
- 4.5 Vi har gemensamt diskuterat undervisningsinnehåll för LHU.
- 4.6 Vi har gemensamt diskuterat undervisningsmetoder för LHU.

5. Strukturer och rutiner

Ange i vilken grad du tycker att följande påståenden stämmer för in skola/förskola (stämmer mycket dåligt, stämmer ganska dåligt, stämmer ganska bra, stämmer mycket bra, vet inte):

- 5.1 LHU ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.
- 5.2 Det finns rutiner för ett kontinuerligt LHU-arbete.
- 5.3 Det finns rutiner för att integrera nyanställda i LHU-arbetet.
- 5.4 I vårt LHU-arbete har vi samverkan mellan olika verksamheter på vår förskola eller skola.
- 5.5 Vi samverkar med andra kommunala verksamheter för att bidra till ett hållbart samhälle.
- 5.6 I vårt LHU-arbete samverkar vi med vårdnadshavare.
- 5.7 I vårt LHU-arbete får barn och elever samverka med aktörer i vårt lokala närsamhälle.
- 5.8 I vårt LHU-arbete samverkar vi internationellt.
- 5.9 Vi ges praktiska förutsättningar för att arbeta ämnesövergripande med LHU.
- 5.10 Vi ges möjlighet till kollegialt lärande kring LHU.
- 5.11 Vi arbetar aktivt för att minska klimat- och eller miljöpåverkan på vår förskola/skola.
- 5.12 Vi ges förutsättningar för att arbeta med LHU i vår organisation.
- 5.13 Vi behöver stöd för att förbättra våra strukturer i LHU arbetet.

Organisationens utvecklingsbehov

- 5.14 Med avseende på pedagogisk helhetssyn, rutiner och strukturer: Vad fungerar bra? Vad skulle behöva förbättras?
- 5.15 Med avseende på det praktiska LHU-arbetet: Vad fungerar bra? Vad skulle behöva förbättras?
- 5.16 Med avseende på samverkan – inom förskolan/skolan, kommunen, lokalt eller globalt: Vilka samverkar ni med? Vilka skulle vilja samverka med?

Jag godkänner att mina svar ingår i det forskningsprojekt som samverkar med detta utvecklingsarbete (ja/nej).